

การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนยี่สาร
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2555

การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนยี่สาร
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนยี่สาร
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2555

กนกวรรณ ภู่งล่อม. (2555). การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นและประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (simple random sampling) และใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้ และนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา (ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน) สถิติอ้างอิง การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ)

กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความคิดเห็นและประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,001 – 10,000 บาท และเป็นประชาชนในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลสำเร็จด้านการประเมินระบบ การวางแผนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ การปรับปรุง การยอมรับโครงการ ของการประเมินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแนวโน้มไปในทางที่ดี
2. ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

AN EVALUATION OF ECOTOURISM : A CASE STUDY OF YEESARN COMMUNITY,
AMPHAWA DISTRICT, SAMUT SONGKRAM PROVINCE

Presented In Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

June 2012

Kanokwan Phuklom. (2012). *An Evaluation of Ecotourism : A Case Study of Yeesarn community, Amphawa District, Samut Songkram Province*. Master's Project. M.P.A. (Public Policy). Bangkok : Graduate School **Srinakharinwirot University**.
Project Advisor: Chakratit Dhanagom

The research aimed at studying the opinion an Evaluation of Ecotourism : A Case Study of Yeesarn community, Amphawa District, Samut Songkram Province. The sample size consisted of 350 community in Yeesarn Amphawa district, Samut Songkram Province. Data were collected through reliability – tested questionnaire and being analyzed by statistical methods both descriptive statistics (percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics t-test and one-way analysis of variance)

Most of the samples were women between 31-40 years old, below high school education, the occupation were private businesses, monthly income were between 7,001 – 10,000 baht, and all of them were living in Yeesarn community.

The results of this research were as follows:

1. The evaluation of the project indicated positive tendency.
2. The participants with different sex, age, and working experience, had different opinions in the assessment system.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และ คณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา
ชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ของนางสาวกนกวรรณ ภู่งล่อม ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์จักราทิตย์ ธนาคม)

.....

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. กัลยา แซ่อึ้ง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. นิติ มณีกาญจน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

วันที่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์จักราภิตย์ ชนาคม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นิติ มณีกาญจน์ และอาจารย์ ดร.กัลยา แซ่อึ้ง ที่ให้ข้อคิดในการทำสารนิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่อง ในการสอบสารนิพนธ์ รวมถึงให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ทุกๆคนในครอบครัว เพื่อนๆร.ร. 5 และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

กนกวรรณ ภู่อ้อม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับนโยบายและการประเมินผลโครงการ.....	10
นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	10
แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	11
หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	12
กรอบแผนงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของรัฐบาล.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ	16
ความหมายการประเมินโครงการ.....	16
รูปแบบการประเมินโครงการ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	25
การกำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	25
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	26
วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม.....	27
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบล ยี่สาร อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	30
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน ชุมชนยี่สาร อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	33
การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการประเมินเกี่ยวกับ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	40
การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	55
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	57
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
อภิปรายผลการวิจัย.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	66
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	73
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	81

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ.....		30
2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอายุ.....		31
3 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา.....		31
4 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอาชีพ.....		32
5 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....		32
6 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามสถานภาพในชุมชน.....		33
7 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและ ความเข้มแข็ง ของชุมชน.....		34
8 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว.....		35
9 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว.....		36
10 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว.....		37
11 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....		38
12 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม.....		39
13 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน จำแนกตามเพศ.....		40

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ.....	40
15 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ.....	41
16 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ.....	41
17 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ จำแนกตามเพศ.....	41
18 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน จำแนกตามอายุ.....	42
19 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกันกับด้านความพร้อมด้าน การท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน.....	42
20 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ.....	43
21 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ.....	43
22 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้ แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ.....	44

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
23	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ จำแนกตามอายุ.....	44
24	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	45
25	การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับด้านความ พร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน.....	45
26	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา.....	46
27	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนก ตามระดับการศึกษา.....	46
28	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
29	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิง นิเวศจำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
30	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน จำแนกตามอาชีพ.....	48
31	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ.....	48

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
32	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ.....	48
33	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ.....	49
34	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ จำแนกตามอาชีพ.....	49
35	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	50
36	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนก ตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	50
37	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	51
38	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	51
39	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	52
40	การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน จำแนกตามสถานภาพในชุมชน	52

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
41 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนก ตามสถานภาพในชุมชน.....	53
42 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามสถานภาพในชุมชน.....	53
43 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว จำแนกตามสถานภาพในชุมชน.....	54
44 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ จำแนกตามสถานภาพในชุมชน.....	54
45 เปรียบเทียบภาพรวมของกิจกรรม.....	62

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนที่จังหวัดสมุทรสงคราม.....	5
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในช่วงเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา ธุรกิจการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยถือว่าเป็นสินค้าบริการประเภทหนึ่งที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้โดยไม่ต้องมีการส่งออก หรือเรียกได้ว่าเป็นสินค้าส่งออกที่มองไม่เห็น (invisible public goods) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบรายได้ที่ได้จากการท่องเที่ยวกับรายได้จากการส่งสินค้าออกอื่นๆ แล้ว การท่องเที่ยวถือว่าได้ครองอันดับสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยในลำดับต้นมาโดยตลอด และการท่องเที่ยวเป็นภาคเศรษฐกิจที่สามารถโอปอุมและเกื้อหนุนประเทศไทยโดยตรงและรวดเร็วแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตในสาขาอื่นๆ อีกหลายสาขา ทำให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ในภาคเศรษฐกิจเป็นจำนวนมหาศาลอีกด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะการท่องเที่ยวกำลังกลายเป็นโอกาสให้กับคนชนบทและคนในภาคเกษตรมากยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวในชุมชน (community-based tourism) ได้เริ่มแพร่กระจายไปทั่วประเทศ ซึ่งมีใช้ เป็นเพียงผลดีในด้านการจ้างงานและรายได้เท่านั้น แต่การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นใน ชุมชนทั้งการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในชุมชน ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไปจนถึงทักษะการจัดการ การท่องเที่ยว และเป็นการเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่งเกิดขึ้น เมื่อประมาณ 40 ปีก่อน ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนาเป็นสมัยของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 11 ผู้นำ ในยุคนั้นได้เห็นประโยชน์ของการท่องเที่ยวในต่างประเทศว่าทำรายได้ให้กับประเทศเหล่านั้นได้ อย่างมหาศาล และพิจารณาว่าประเทศไทยมีศักยภาพพร้อมอยู่แล้วเหมือนกัน สมควรพัฒนา เรื่องการท่องเที่ยวให้มีผลทางด้านเศรษฐกิจจึงออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริม การท่องเที่ยวขึ้น เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2503 มีหน้าที่เชิญชวนและแนะนำให้นักท่องเที่ยว ชาวไทยและชาวต่างประเทศได้มารู้จักแหล่งท่องเที่ยว และวัฒนธรรมประเพณีอันสวยงาม ปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจ และเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็น จำนวนมากเกินความคาดหมายของทางภาครัฐ ขณะเดียวกันประเทศไทยก็ไม่ได้วางแผน ป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวขาดจิตสำนึกทั้งสอง ฝ่ายล้มตระหนกถึงความสามารถในการรองรับด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว และไม่ได้ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านนิเวศวิทยาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าพื้นที่ถูกพัฒนาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยว กรณีที่ระบบนิเวศอ่อนแอ จะเกิดผลเสียทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ พืชและสัตว์อาจ สูญพันธุ์ รวมถึงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมชุมชน (มนัส สุวรรณ. 2530: 167-171)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ นานาประเทศ ให้ความสำคัญ เพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตาม หลักปรัชญาญาณสาบาลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการ อนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสีงแวดล้อม และให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว

ป่าชายเลนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่รวมสรรพสิ่งมีชีวิต ประกอบด้วย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ทั้งสัตว์น้ำ และสัตว์บกนานาชนิด มีสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปเป็นดินเลนหรือเลนปนทราย น้ำเค็ม และน้ำกร่อยท่วมถึงเป็นประจำในเขตภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ป่าชายเลนจัดเป็น ระบบนิเวศที่ซับซ้อนและมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง (Jintana. 2003) เศษไม้ และใบไม้ จากป่าชายเลนที่ร่วงหล่นรวมถึงซากสัตว์ต่างๆ เมื่อถูกย่อยสลายจะเป็นอาหารของสัตว์น้ำเล็กๆ เป็นจุดกำเนิดของห่วงโซ่อาหารของชายฝั่งทะเลและในทะเล (อภิรักษ์ อนันต์ศิริวัฒน์ และคณะ: 2545) ป่าชายเลนมีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพชั้นลงของน้ำทะเล มีสิ่งมีชีวิตหลายชนิด ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเข้ามาอาศัยอยู่ ทำให้ป่าชายเลนมีความหลากหลาย มีความสำคัญกับ ชีวิตประจำวันของราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตลอดมา ป่าชายเลนจึงมีคุณประโยชน์ทั้งทางตรง ได้แก่ ด้านป่าไม้ และการประมง ป่าชายเลนยังมี คุณประโยชน์ทางอ้อมที่สำคัญคือเป็นแนวกันภัยตามธรรมชาติจากกระแสน้ำลมช่วยป้องกัน มลพิษคือ ช่วยกั้นกรองสิ่งปฏิกูลต่างๆ และช่วยให้ดินตะกอนที่มากับน้ำตกทับถมเกิดเป็น แผ่นดินเลนงอกใหม่ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสำหรับการขยายพันธุ์ไม้ชายเลน (สิชล ควรเมตตา. 2545)

เมื่อพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์ป่าชายเลนในประเทศไทยประเทศไทยซึ่งมีพื้นที่ป่า ชายเลนมากเป็นอันดับ 9 ของประเทศในเขตร้อนแถบเอเชียโดยตลอดแนวชายฝั่งของ 24 จังหวัด ซึ่งยาวประมาณ 2,614 กิโลเมตร พบว่าเป็นพื้นที่ป่าชายเลนกระจายอยู่ประมาณ ร้อยละ 36 ของความยาวชายฝั่งทั้งหมด จากข้อมูลการสำรวจด้วยภาพถ่ายดาวเทียมใน ปี พ.ศ. 2536 พบพื้นที่ป่าชายเลนตามชายฝั่งทะเลของภาคกลางประมาณร้อยละ 3 ภาค ตะวันออกประมาณร้อยละ 8 ภาคใต้ฝั่งตะวันออก (อ่าวไทย) ประมาณร้อยละ 10 และภาคใต้ฝั่ง ตะวันตก (ฝั่งทะเลอันดามัน) ประมาณร้อยละ 79 (ธงชัย จารุพัฒน์. 2541)

สภาพป่าชายเลนที่กระจายอยู่ในหลายภูมิภาคของประเทศไทยมีลักษณะสังคมพืชที่ แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ ป่าชายเลนทางภาคใต้ฝั่งตะวันตก พรรณไม้มีขนาดใหญ่และมีอัตราการเติบโตเร็วกว่าป่าชายเลนทางด้านอ่าวไทยเนื่องจาก สภาพชายฝั่งทะเลทางตะวันตกเป็นสภาพแผ่นดินที่ทรุดตัวจมลง ลักษณะชายฝั่งเว้าแหว่ง มีเกาะแก่งมากับอิทธิพลมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เต็มที่ การขึ้นลงของน้ำเป็นแบบน้ำคู่ และมี ระดับน้ำขึ้นสูงลึกเข้าไปในแผ่นดินขณะที่บริเวณชายฝั่งด้านอ่าวไทยอยู่บนไหล่ทวีป เกิดจาก

แผ่นดินยกตัวขึ้น ระดับน้ำตื้นเกิดเป็นสันดอนจะงอยทำให้เกิดป่าชายเลนครอบคลุมเขตน้ำตื้นซึ่งมีระดับน้ำขึ้นลงน้อยกว่าฝั่งตะวันตกสภาพที่ต่างกันดังกล่าวมีอิทธิพลให้สภาพป่าชายเลนในชายฝั่งทะเลทั้งสองด้านของไทยแตกต่างกัน (พิเชษฐ์ เดชผิว. 2546)

การที่มนุษย์เข้าไปอาศัยและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนสืบเนื่องมานับจากอดีตส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อสภาพพื้นที่ ทั้งในแง่ขนาดและสภาพแวดล้อมภายในอย่างใหญ่หลวงในแง่ของขนาดพบว่า พื้นที่ลดลงเป็นลำดับ โดยในช่วงระหว่าง 35 ปีระหว่าง พ.ศ. 2504-2539 พื้นที่ป่าชายเลนในประเทศไทยลดลงจาก 2,299,375 ไร่ เหลือ 1,047,390 (ธงชัย จารุพัฒน์. 2541) พื้นที่ป่าชายเลนจำนวนมากถูกทำลายจากการทำนาเกลือ โดยบริเวณฝั่งอ่าวไทยด้านในเป็นพื้นที่ป่าชายเลนส่วนแรกของประเทศที่ถูกเปลี่ยนสภาพมาเป็นบ่อเลี้ยงกุ้งแบบพัฒนา ระหว่างปี พ.ศ. 2518 – 2536 ป่าชายเลนบริเวณนี้ถูกทำลายไปถึงร้อยละ 85 จากการที่ไม่มีมาตรการควบคุมการเติบโตของอุตสาหกรรมเลี้ยงกุ้งในแถบนี้ ธุรกิจเลี้ยงกุ้งจึงเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายและเกิดโรคระบาดและมลพิษทางน้ำขยายออกไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ธุรกิจเลี้ยงกุ้งซบเซาลงในราวปี พ.ศ. 2532 เมื่อพื้นที่ป่าชายเลนเสื่อมโทรมลง ผู้ประกอบธุรกิจเลี้ยงกุ้งก็ได้ขยายพื้นที่ประกอบการไปยังบริเวณชายฝั่งแถบตะวันตกและตะวันออกต่อไป (Huitric et al., 2002)

การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลนได้กระทำอย่างไร้การวางแผนการจัดการที่ดินที่ถูกต้องและเหมาะสม นอกจากการทำนาเกลือแล้วยังมีการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อกิจกรรมอย่างอื่นอย่างไม่กัลกฐนหมายบ้านเมือง เช่น การสร้างแหล่งชุมชน ทำเหมืองแร่ แหล่งอุตสาหกรรม นาเกลือและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบมักจะเพิกเฉยและไม่ใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนลดลงมากอย่างต่อเนื่องและระบบการวางแผนการใช้ที่ดินป่าชายเลนที่มีอยู่แล้วก็ได้ปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและถูกต้องเหมาะสม การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนทุกปีอย่างต่อเนื่องเป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดการการใช้ประโยชน์ในกิจกรรมป่าไม้บนพื้นฐานแห่งความยั่งยืนทำให้ยากต่อการกำหนดวางแผนในการจัดการ การตัดฟันและการฟื้นฟู (สนิทอักษรแก้ว และคณะ. 2542)

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรป่าชายเลนอุดมสมบูรณ์ครอบคลุมตลอดแนวชายฝั่งทะเลบริเวณบ้านยี่สาร อำเภออัมพวา บ้านมาบจรเข้นอน และบ้านคลองโคกอำเภอมือง ในปี พ.ศ. 2485 จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่ป่าชายเลนถึง 83,900 ไร่ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2543) โดยเฉพาะในตำบลยี่สารมีการจัดการสวนป่าชายเลนโดยราษฎรในชุมชน ซึ่งถือเป็นแห่งแรกของประเทศไทยที่ริเริ่มก่อนโครงการสวนป่าของรัฐบาล ตั้งแต่ประมาณ ปี พ.ศ. 2450 เป็นต้นมา ชาวยี่สารได้รับเอาพันธุ์ไม้โกงกางใบเล็ก (*Rhizophora apiculata*) มาทดลองปลูกเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (อภิญา ตันทวีวงศ์. 2543) ส่วนใหญ่เป็นการปลูกโดยใช้ฝัก ซึ่งแต่เดิมมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์เนื้อไม้ในการก่อสร้าง ต่อมานำมาใช้เพื่อเผาถ่านเป็นหลักมีการจัดการโดยปลูกแบบหมุนเวียนทดแทนต้นเก่าที่ถูกตัดไปทำถ่าน ประสบการณ์และบทเรียนใน

การจัดการสวนป่าชายเลนเป็นองค์ความรู้ในการผลิตที่พัฒนาขึ้นภายในชุมชนเอง เป็นแบบอย่างที่ดีสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและภูมิปัญญาของราษฎรในการจัดการทรัพยากรของตนเองได้เป็นอย่างดี (ดุสิต เวชกิจ. 2545) ในช่วงที่กิจการเตาถ่านเฟื่องฟู มีเตาถ่านในชุมชนยี่สารถึง 60 เตา (วลัยลักษณ์ ทรงศิริ และคณะ. 2545)

พื้นที่ป่าชายเลนคลองยี่สารในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเมื่อปี พ.ศ. 2479 ทางจังหวัดได้ร่วมกับกรมป่าไม้ดำเนินการเพื่อประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. 2481 ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในขณะนั้นได้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการทำการสำรวจและสอบสวนพิจารณาเขตป่าเพื่อกำหนดเป็นป่าสงวนฯ แต่เนื่องจากมีราษฎรจำนวนมากร้องเรียนคัดค้านไปยังหน่วยงานและบุคคลสำคัญระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยอ้างว่าที่ดินดังกล่าวบรรพบุรุษของพวกเขาได้เข้าจับจองปกครองตั้งถิ่นฐานมานานประมาณ 200 ปีเศษ และพวกเขาได้เข้าไปตั้งภูมิลำเนาประกอบอาชีพสวนจากและโกงกางในท้องที่ดังกล่าวมาไม่น้อยกว่า 50 ปี หากทางราชการพิจารณากำหนดให้พื้นที่เขาครอบครองอยู่อาศัยทำกินอยู่นั้นให้เป็นป่าสงวนฯ แล้ว ก็จะได้รับความสะดวกอย่างยิ่ง จึงขอให้ทางราชการเพิกถอนการสงวนป่าแปลงนี้เสีย ในที่สุดทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นเรื่องยุ่งยากในการที่จะสงวนป่าแห่งนี้และจะก่อความเดือดร้อนให้แก่ราษฎรกระทรวงเกษตรฯ จึงได้แจ้งแก่ทางจังหวัดสมุทรสงครามเมื่อปี พ.ศ. 2500 ให้ระงับการดำเนินการสงวนป่าแปลงนี้ แล้วจัดเป็นที่ดินเพื่อดำเนินการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรต่อไป (พิเชษฐ์ เดชผิว. 2546) ซึ่งข้อมูลเท่าที่มีการสำรวจไว้ ในปี พ.ศ. 2484 มีเนื้อที่ประมาณ 22,500 ไร่ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2543) ในเขตตำบลยี่สาร จึงเป็นบริเวณหนึ่งของประเทศไทยที่มีสภาพแวดล้อมเป็นป่าชายเลนและมีการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาช้านาน การดำรงชีวิตและวิถีเศรษฐกิจของชุมชนมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรและระบบนิเวศของป่าชายเลนอย่างใกล้ชิดและดำเนินมาโดยอาศัยวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเหมือนเช่นที่พบในชุมชนป่าชายเลนที่อื่น ๆ (อภิญา ตันทวีวงศ์. 2543)

ชุมชนยี่สารเริ่มมีการจัดการท่องเที่ยวตั้งแต่ พ.ศ.2539 โดยชาวบ้านกลุ่มหนึ่งมีแนวคิดเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนแบบยั่งยืน จึงรวมตัวกันจัดกิจกรรมหาทุนและใช้ทุนเล็กน้อยในชุมชนจัดการการท่องเที่ยว อาสาสมัครชาวบ้านทำหน้าที่ด้านบริการการท่องเที่ยว และกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว เช่น ค่าตอบแทนมัคคุเทศก์ ค่าเช่าเรือ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาวิจัยการประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของโครงการ ระดับความต้องการของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ปัญหาและอุปสรรค เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงหรือขยายงานต่อไป

ภาพประกอบ 1 แผนที่จังหวัดสมุทรสงคราม

ที่มา: www.thaifolk.com/doc/attract/yeesarn/yeesarn.asp

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้
เพื่อศึกษาความคิดเห็นและประเมินผลโครงการการทองเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชน
ยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นและประเมินผลโครงการการทองเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชน
ยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ครั้งนี้จะทำให้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัย ไป
เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนส่งเสริมการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ และการทองเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่กับการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนโดย
ชุมชนมีส่วนร่วม และสามารถนำไปขยายผลต่อชุมชนอื่นออกไปอีก เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย
ของนโยบายรัฐบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยต้องการศึกษาความคิดเห็นการประเมินผลโครงการการ
ทองเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร คือ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และใช้
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ความพร้อมด้านการทองเที่ยวและความ
เข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการทองเที่ยว การให้ความรู้แก่นักทองเที่ยว
การจัดบริการและสวัสดิภาพแก่นักทองเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการทองเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ขอบเขตด้านสถานที่ คือ ชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการการทองเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การจัดการการทองเที่ยวในพื้นที่
แหล่งทองเที่ยว โดยมีการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ทั้งป่าชายเลนและทรัพยากร
อื่นๆ

ชุมชนยี่สาร หมายถึง บ้านเขายี่สาร หมู่ที่ 1 และบ้านคลองบ้านนอก หมู่ที่ 2 ตำบล
ยี่สารอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การประเมินระบบ (System Assessment) หมายถึง การประเมินความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งหมายถึง การเตรียมแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนแบบยั่งยืน การรวมตัวและวัตถุประสงค์ของคนในชุมชน เพื่อจัดการการท่องเที่ยว ลดความขัดแย้ง และร่วมกันเรียนรู้ผลจากการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่ความสามารถด้านการจัดการการท่องเที่ยว

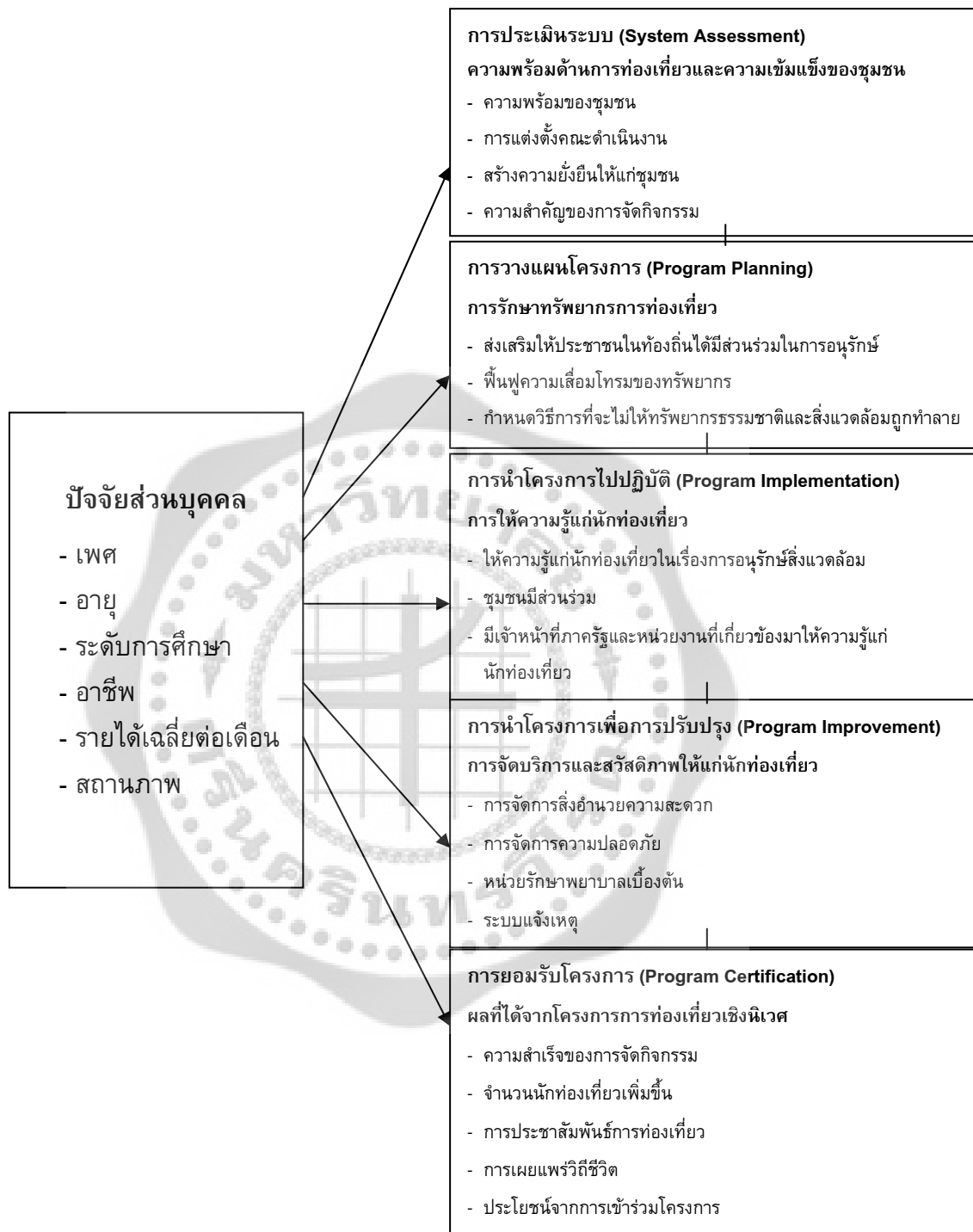
การวางแผนโครงการ (Program Planning) หมายถึง การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง การรักษาสภาพแวดล้อมที่โดดเด่น และอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในชุมชน

การนำโครงการไปปฏิบัติ (Program Implementation) หมายถึง การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง วิธีการจัดระบบการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยว และยังเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และเข้าใจกับรากเหง้าของวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

การนำโครงการเพื่อการปรับปรุง (Program Improvement) หมายถึง การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง การจัดการบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านวิถีชีวิตชุมชน และการดูแลความปลอดภัยและสวัสดิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว

การยอมรับโครงการ (Program Certification) หมายถึง ผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งหมายถึง สิ่งที่ประชาชนได้จากการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 กรอบการประเมินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา ชุมชนยี่สาร
อำเภอดำปำ จังหวัดสมุทรสงคราม

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผลสำเร็จด้านการประเมินระบบ การวางแผนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ การปรับปรุง การยอมรับโครงการ ของการประเมินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแนวโน้มไปในทางที่ดี
2. เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
3. อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
4. ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
5. อาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
7. สถานภาพในชุมชนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กรอบแนวคิดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เนื่องจากความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวของประชากร โลกจะยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องทัศนคติของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไป โดยการท่องเที่ยวไม่ใช่การบริโภคที่ฟุ่มเฟือยอีกต่อไปแต่การท่องเที่ยวสามารถให้ความรู้ ประสบการณ์และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทที่สูงขึ้นตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 19 โดยเฉพาะในหมู่ประเทศที่พัฒนาแล้วและแผ่ขยายการยอมรับไปยังกลุ่มประเทศพัฒนาต่างๆ มีผลให้การเดินทางท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสนใจต่อการรักษาภาพแวดล้อมธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ต้องพัฒนาที่ยั่งยืนจึงมีนโยบายหลักดังนี้ (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2543)

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหวง่ายต่อการถูกกระทบ และฟื้นตัวได้ยาก
2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบ และกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ พึงหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ หากเน้นในการแปรประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การท่องเที่ยวโดยรวม
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกันมากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจและการมีรายได้เพียงอย่างเดียว
4. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหรือให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ

5. ให้ความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นความจำเป็นลำดับต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งนี้ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากรและกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสม

6. นำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่างๆ อย่างมีความสำคัญได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมให้มีการจัดสรร และการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและพอเพียง

7. สนับสนุนการศึกษา วิจัยและการประเมินผลการพัฒนาอย่างรอบด้าน และกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน

8. มีการใช้กฎหมายในการควบคุม ดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน และการสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย

9. จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือจัดการ (code of conduct) แก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง

10. จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งในแนวตั้งคือ การประสานงานจากเบื้องบนลงล่าง จากล่างขึ้นบน แนวนอน คือ การประสานงานกับหน่วยงานข้างเคียงต่างๆ โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสาร และการจัดการร่วมกันทุกระดับ

1.1 แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเทศไทยไม่สามารถใช้การท่องเที่ยวแบบเดิมหรือหยุดยั้ง ไว้ได้อย่างเดิม เพราะ มีแต่การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐบาลและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงต้องวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนไปพร้อมกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทุกๆ 5 ปี และวางแผนการอนุรักษ์ไว้ดังนี้

1. กำหนดเป็นนโยบายระดับชาติ
2. ผสมผสานความต้องการของทุกกลุ่ม
3. มีเป้าหมายในการอนุรักษ์วัตถุเป็นพื้นฐาน
4. มีมาตรการให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติ
5. กระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
6. ลดผลกระทบ
7. สนับสนุนองค์กรท้องถิ่นในการพัฒนา
8. มีระบบติดตามและประเมินผล

(แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549)

1.2 หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีหลักการในเรื่องการอนุรักษ์ การจัดการและกิจกรรม คล้ายคลึงกัน (กฤษณ์ โคตรสมบัติ. 2553: 10) พอนามาสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรม คือ การท่องเที่ยวบนพื้นฐานของธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. การจัดการธุรกิจ คือ บริษัทาที่เยวต้องจัดธุรกิจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายความว่า การดำเนินธุรกิจต้องแตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบมวลชน
3. ปรัชญา คือ เคารพพื้นที่ธรรมชาติ ประชาชนและวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น
4. ยุทธศาสตร์ คือ เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ การพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ให้ดำเนินต่อไป

5. การตลาด คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
6. หลักการและเป้าหมาย คือ ต้องให้เกิดการพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกันและเกิดความ ยั่งยืนสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

ส่วน Weaver; & Oppermann (2000: 369 อ้างอิงจาก ดรรชนี เอมพันธ์ และ สุรเชษฐ์ เชษฐมาส. 2539: 20-22) ได้อธิบายหลักการสำคัญ 3 ประการ ของการท่องเที่ยวเชิง นิเวศไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ แต่ก็ไม่ละเลยองค์ประกอบ ทางวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ
2. ความต้องการเรียนรู้หรือการรู้คุณค่าของธรรมชาติอย่างแท้จริง คือ แรงจูงใจให้ เกิดปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติหมายความว่า การสัมผัสธรรมชาติเกิดจากการเห็นคุณค่าความ ต้องการการเรียนรู้ มิใช่เกิดจากความสนุกสนานหรือพักผ่อนอย่างเดียว
3. การจัดกิจกรรมอย่างมีคุณภาพเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของพื้นที่ท่องเที่ยว

นอกจากนี้ Goeldner, Ritchie and McIntosh (2000: 558 อ้างอิงจาก ดรรชนี เอมพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาส. 2539: 35) ได้อธิบายถึงผลประโยชน์สำคัญของการท่องเที่ยว เชิงนิเวศไว้ดังนี้

1. สร้างงานและรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการจัดหาทุนเพื่อปรับปรุง ป้องกันพื้นที่ธรรมชาติและทำให้พื้นที่มีความประทับใจมากขึ้นในอนาคต
2. ให้การศึกษาแก่ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมสนับสนุนและขยายพื้นที่ให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น Wallac; & Pierce (1996: อ้างอิงจาก ดรรชนี เอมพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาส. 2539: 40) ได้ อธิบาย หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

1. กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวให้มีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนในท้องถิ่นให้น้อยที่สุด
2. เพิ่มความระมัดระวัง ความรู้ความเข้าใจในพื้นที่ธรรมชาติและระบบวัฒนธรรม นอกจากนี้ต้องวางมาตรการให้นักท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อระบบดังกล่าวให้น้อยที่สุด
3. กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และการจัดการเพื่อป้องกันพื้นที่ธรรมชาติ
4. ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดกิจกรรมที่จัดขึ้น
5. ให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์โดยตรงทางด้านเศรษฐกิจและกิจกรรมอื่น ๆ

Page and Dowling (2002: 65-69 อ้างอิงจาก ดรรชนี เอ็มพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชนฐมาส. 2539: 42-46) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. พื้นที่ธรรมชาติ (Nature- Based) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เน้นหนักในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพหรือความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ในเขตพื้นที่ธรรมชาติโครงสร้างทางกายภาพและวัฒนธรรมในพื้นที่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่จำเป็นในการวางแผนและการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ความยั่งยืนของระบบนิเวศ (Ecologically Sustainable) การท่องเที่ยวทุกประเภทควรสร้างความยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของระบบนิเวศในพื้นที่ธรรมชาติ ความยั่งยืนหมายถึงความยั่งยืนของชนิดพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ ที่ไม่ถูกทำลายให้ลดจำนวนลง จากการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายโครงสร้างทางกายภาพของธรรมชาติ เช่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ หรือ ลักษณะโครงสร้างทางธรรมชาติที่เป็นบ่อเกิดความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่ เพราะความหลากหลายดังกล่าวแล้วเป็นบ่อเกิดให้เกิดความยั่งยืนของระบบนิเวศ

3. การศึกษาสิ่งแวดล้อม (Environmentally Education) คือ ลักษณะพิเศษที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ และทำให้ชุมชนท้องถิ่นนักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การศึกษา คือเครื่องมือสำคัญในการพิทักษ์พื้นที่ธรรมชาติและสามารถจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ผลประโยชน์เกิดขึ้นกับท้องถิ่น (Locally Beneficial) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนอกจากทำให้ท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมด้านอื่นแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของนักท่องเที่ยวให้ดีขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งควรกระจายสู่การอนุรักษ์ทรัพยากร การสร้างศักยภาพความมั่นคงทางสังคมและวัฒนธรรมแก่ท้องถิ่นความยั่งยืนและความเข้มแข็งของชุมชน เป็นปรกาศสำคัญที่ป้องกันสังคมภายนอกไม่เอารัดเอาเปรียบชุมชนและชุมชน ได้รับ ผลประโยชน์จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist Satisfaction) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากนี้การวางมาตรการเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวก็ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วย อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต้องไม่กระทบทางลบต่อหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อนุชา เล็กสกุลติลก (2541: 3-6) ได้เสนอหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลักมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนั้นทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-Based Tourism)

2. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง ทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmentally –Based Tourism)

3. องค์ประกอบด้านองค์กร เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมเก็บตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้หมายความว่ารวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-Based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืน ครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อมการป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainably Management Tourism)

จากหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญพอสังเขป (กฤษณ์ โคตรสมบัติ. 2553: 13) ดังนี้

1. พื้นที่ธรรมชาติ (Natural Area) การท่องเที่ยวเน้นพื้นที่ธรรมชาติ เช่น ระบบนิเวศป่า ระบบนิเวศทางทะเล ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นๆ เช่น น้ำตก ถ้ำ หาดทราย ฯลฯ เป็นจุดเสนอขาย หรือผลิตภัณฑ์ แต่ถ้าพื้นที่ธรรมชาติเกี่ยวข้องกับระบบสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ก็ต้องเน้นสิ่งดังกล่าวแล้วควบคู่ไป

ด้วย เพราะองค์ประกอบและผลกระทบต่อระบบนิเวศเกิดจากวัฒนธรรมของมนุษย์เป็นตัวกำหนดควบคู่กับพืช สัตว์และสิ่งไม่มีชีวิตอื่นๆ

2. ความยั่งยืน (Sustainability) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องกระทบต่อระบบดังกล่าวให้น้อยที่สุดหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องยึดหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. การให้การศึกษา (Education) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องมีเป้าหมายในการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยวควบคู่กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ดังนั้น นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเรียนรู้หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมีความรู้ความเข้าใจในพื้นที่ท่องเที่ยวการเรียนรู้ทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความรู้ใหม่ เกิดความเข้าใจดีและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

4. ผลประโยชน์เกิดขึ้นกับท้องถิ่น (Locally Beneficial) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มิใช่กิจกรรมการท่องเที่ยวที่แสวงหาผลประโยชน์จากท้องถิ่น แต่เป็นเจ้าของดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ดังนั้น ชาวบ้านควรได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรซึ่งได้รักษาไว้ทั้งในทางเศรษฐกิจและการฟื้นฟู อนุรักษ์ สังคม วัฒนธรรมและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม

5. ชุมชนมีส่วนร่วม (Community Participation Based Tourism) การวางแผน การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวต้องให้ชุมชนหรือท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงกระทำใหม่ (Act) หรือให้ชาวบ้านมีส่วนในการวางแผน (Planning) ปฏิบัติตามแผน (Implementation) และการวัดผลประเมินผล (Evaluation)

1.3 กรอบแผนงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของรัฐบาล

1.3.1 รัฐบาลได้วางกรอบเรื่องการท่องเที่ยวให้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

1.3.1.1 พัฒนาบริการแหล่งท่องเที่ยว

1.3.1.2 ทำทะเบียนธุรกิจนำเที่ยว และมัคคุเทศก์

1.3.1.3 ทำแผนพัฒนากิจกรรมภายใน

1.3.1.4 พัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.3.2 นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น (พรเพ็ญ จริญญาณมล. 2542: 22) รัฐบาลได้เน้นในเรื่องดังต่อไปนี้

1.3.2.1 ด้านการลงทุน ผลิต หรือบริการต้องเสมอภาค และกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

1.3.2.2 จัดเครือข่ายครอบคลุมทุกส่วนทุกระดับ ดำเนินการได้อิสระ ภายใตกรอบที่ตั้งไว้

1.3.2.3 ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผน ตัดสินใจ ติดตาม ประเมินผล จนกระทั่งได้รับประโยชน์

1.3.2.4 ส่งเสริมองค์กรนิติบุคคล และไม่ใช่นิติบุคคล ดูแลสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.3.2.5 แก้ไขปรับปรุง ข้อบังคับ ระเบียบ และพัฒนากฎหมายรวมถึง งบประมาณของรัฐบาลให้เอื้อต่อความร่วมมือของหน่วยงานท้องถิ่น และประชาชน ให้ความช่วยเหลือการมีส่วนร่วม เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของรัฐบาล และจัดเก็บรายได้ พื้นฟูท้องถิ่น

1.3.2.6 สนับสนุนศักยภาพของประชาชนให้มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ การ ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว การรักษาสิ่งแวดล้อมของประชาชน ให้ความช่วยเหลือการมีส่วนร่วม เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของรัฐบาล และจัดเก็บรายได้ พื้นฟูท้องถิ่น

1.3.2.7 องค์กรพัฒนาเอกชนต้องดูแลการจัดตั้งธุรกิจของประชาชนอย่าง สร้างสรรค์

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ

2.1 ความหมายการประเมิน

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) (ทวีป ศิริรัศมี. 2544: 113) ได้กล่าวถึงการประเมินว่า การ ประเมินคือ กระบวนการตัดสินการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ซัคแมน (Suchman, 1967) (ทวีป ศิริรัศมี. 2544: 113) ได้กล่าวถึงการประเมินว่า การประเมิน คือ การตัดสินผลลัพธ์อันเกิดจากกิจกรรมบางอย่างที่มุ่งให้บรรลุเป้าหมายที่มี คุณค่าบางประการ

ครอนบาค (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. 2545: 8) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและ การใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

เวิร์ทเธนและแซนเดอร์ (Worthen; & Sanders) (ทวีป ศิริรัศมี. 2544: 113) ได้ กล่าวถึงการประเมินว่า การประเมิน คือ การพิจารณาคุณค่า รวมถึงการหาข้อมูลเพื่อใช้ในการ ตัดสินคุณค่าของแผนงาน ผลผลิต วิธีการทำงานหรือวัตถุประสงค์ หรือการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์บางอย่าง อย่างมีประสิทธิภาพ

มาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin. 1973: 150) ได้ให้ความหมายของการประเมิน โครงการว่า คือ กระบวนการที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัดสินใจ การเลือกเฟ้นข่าวสารที่ เหมาะสม การรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารเพื่อรายงานข้อมูลสรุป เป็นประโยชน์ต่อผู้ทำการ ตัดสินใจการเลือกหนทางต่างๆ ที่เป็นไปได้

Rossi และ Freeman (1982) กล่าวว่า การประเมินเป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมสำหรับตัดสินและพัฒนาโครงการทางสังคมด้านการวางแผน การติดตามผล ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพของโครงการ

นิตา ชูโต (2531: 9) ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่าเป็นกิจกรรม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ความหมายของข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ การหาแนวทาง วิธีการปรับปรุง วิธีการจัดการและหาผลที่แน่ใจว่าเกิดจากการดำเนินงาน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน

สุวิมล ตีรภานันท์ (2544: 17) ได้กล่าวถึง ความหมายของการประเมินคือ กระบวนการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล เพื่อสร้างสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ คุณภาพของสารสนเทศที่ได้ขึ้นอยู่กับความเป็นปรนัย หรือความชัดเจนในการได้ข้อมูลนั้นมา จึงต้องมีขั้นตอนที่จะได้ข้อมูลอย่างเหมาะสม

กาญจนา วัฒนสุนทร (2540) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินเพื่อให้เกิดการยอมรับ การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเป็นการประเมินทางลึกใช้เมื่อไม่สามารถใช้วิธีอื่น อันมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสนอให้เห็นผลดีของสิ่งที่ประเมิน การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีหลักเกณฑ์เป็นลักษณะเฉพาะ การตัดสินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ที่ความชำนาญเฉพาะด้าน

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2535) กล่าวว่า เครื่องชี้วัดอาจจะเรียกว่าตัวชี้วัดหรือดัชนี ทำหน้าที่เป็นไม้บรรทัดหรือตาชั่งวัดว่ามีค่าเพียงใด มีความหมายถึงตัวบ่งชี้หรือตัวสะท้อนสถานการณ์หรือเป็นตัวแปรที่ช่วยวัดความเปลี่ยนแปลง การวัดผลต้องมีเครื่องชี้วัดพร้อมหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เป็นมาตรฐานที่เป็นกลางและเป็นเชิงปริมาณ โดยสรุปการประเมินต้องมีมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และเครื่องชี้วัด

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529: 7, 51) ให้ความหมายของการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า นโยบาย/แผนงาน/โครงการ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่ และระดับใด

สุวิมล ว่องวาณิช (2533) กล่าวว่า การพัฒนาโครงการควรกระทำควบคู่กับการประเมินโครงการ โดยมีจุดสำคัญที่เหมือนกัน คือ การออกแบบโครงการให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ โครงการจะประสบความสำเร็จหรือไม่ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการทำงานของคณะทำงาน ซึ่งต้องทำงานประสานสัมพันธ์กันตลอดโครงการ ซึ่งที่ต้องให้ความสนใจในการพัฒนาโครงการอยู่ที่การกำหนดกิจกรรมให้เหมาะกับเป้าหมายของโครงการ ส่วนการประเมินโครงการนั้นความสำคัญอยู่ที่การกำหนดตัวบ่งชี้ที่ใช้วัดเพื่อตรวจสอบว่าโครงการบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

โดยสรุปแล้ว การประเมิน หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งอาศัยหลักการและแนวทางทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการของการระบุกำหนดข้อมูลที่ต้องการ เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับ

สิ่งที่ป้อนเข้า (input) วิธีการแก้ปัญหา อุปสรรคในกระบวนการดำเนินงาน (process) ผลลัพธ์ของงาน (out put) เปรียบเทียบกับแบบที่ตั้งไว้และผลกระทบของการดำเนินงาน (impact)

2.2 รูปแบบการประเมินโครงการ

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531: 66-67) รูปแบบของการประเมินโครงการหมายถึงกรอบแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และวิธีการประเมินผล รูปแบบการประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือ ในการประเมินโครงการจะยึดถือเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายเป็นหลักสำคัญ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) และรูปแบบการประเมินของแฮมมอนด์ (Hammond)

2. รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก เป็นรูปแบบที่ใช้ตัดสินคุณค่า ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสคริเวน (Scriven) และรูปแบบการประเมินของสเตค (Stake)

3. รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายในเป็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการประเมินโครงการของสมาคมชาวภาคกลางเหนือของอเมริกา

4. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินโครงการ ที่ช่วยในการหาข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในการดำเนินโครงการต่างๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) รูปแบบการประเมินของมาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) และ รูปแบบของการประเมินของโพรวูส (Provus)

แนวคิดในการประเมินผลโครงการ (Center for the Study of Evaluation Approach) ของมาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) เป็นการประเมินโครงการที่แบ่งเป็น 5 ด้าน

มาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin, 1969) ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวคิดของมาร์วิน ซี. อัลคิน คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ มาร์วิน ซี. อัลคิน ได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ

จากความหมายของการประเมินตามความคิดของมาร์วิน ซี. อัลคิน นั้น การประเมินจะประกอบด้วย การจัดหาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจในการประเมิน จำเป็นต้องประเมินในเรื่องต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินระบบ (system Assessment) เป็นการอธิบายหรือพรรณนาสภาพของระบบเพื่อเปรียบเทียบสภาพที่แท้จริงและความคาดหวังที่จะให้เกิดขึ้น การประเมินระบบจะช่วยให้เราสามารถกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม สิ่งที่จะต้องศึกษาได้แก่

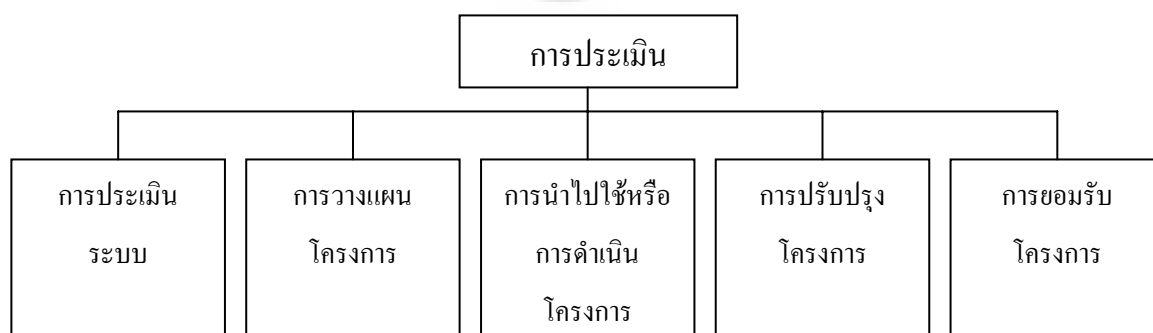
ความต้องการของ ประชาชน ชุมชนและสังคมที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน สำหรับการประเมินระบบแต่ละส่วนจำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆกัน

2. การวางแผนโครงการ (program planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการเพื่อหาข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมของโครงการ นักประเมินต้องหาข้อมูลที่แสดงความคาดหวังที่จะบรรลุเป้าหมาย พร้อมกับประเมินผลที่จะได้รับการใช้วิธีดำเนินการต่างๆ ด้วย เพื่อให้สามารถเห็นข้อเปรียบเทียบในการหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยใช้วิธีที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของปัญหา โดยทั่วไปจะใช้การประเมินจากเกณฑ์ภายนอก และการประเมินจากเกณฑ์ภายใน

3. การนำไปใช้หรือการดำเนินโครงการ (program implementation) เป็นการประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินของโครงการนั้นได้เป็นไปตามขั้นตอนต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ ผลที่เกิดมีความสอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนไว้หรือคาดหวังไว้เพียงใด

4. การปรับปรุงโครงการ (program improvement) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และมีผลที่ไม่คาดคิดมาก่อนเกิดขึ้นบ้างหรือไม่ ดังนั้น นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในทุกๆ ด้านของโครงการตลอดจนผลกระทบของโครงการที่มีต่อโครงการอื่น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป

5. การยอมรับโครงการ (program certification) ขั้นตอนนี้ นักประเมินต้องการข้อมูลข่าวสารรายงานต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของโครงการ และศักยภาพในการสรุปอ้างอิงไปสู่สถานการณ์อื่นๆ หรือนำไปใช้กับโครงการในสถานการณ์อื่นๆ ได้กว้างขวางเพียงใด ในขั้นนี้ข้อมูลที่ได้นักประเมินจะทำให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินการกับโครงการในลักษณะใด อาจจะยกเลิกหรือปรับปรุงใหม่ หรืออาจจะขยายโครงการออกไปอีก เป็นต้น (สมคิด พรหมจ้อย. 2550: 53-54)

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการประเมินโครงการของมาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin)

แนวคิดการประเมินของจารย์เชษฐี เรืองสุวรรณ (2547: 45)

1. ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การเตรียมแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนแบบยั่งยืน การรวมตัวและวัตถุประสงค์ของคนในชุมชน เพื่อจัดการการท่องเที่ยว ลดความขัดแย้ง และร่วมกันเรียนรู้ผลจากการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่ความสามารถด้านการจัดการการท่องเที่ยว

2. การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การรักษาสภาพแวดล้อมที่โดดเด่นและอัตลักษณ์ของชุมชนเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในชุมชน

3. การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว หมายถึง วิธีการจัดระบบการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยว และยังเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และเข้าใจกับรากเหง้าของวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

4. การจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านวิถีชีวิตชุมชน และการดูแลความปลอดภัยและสวัสดิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว

5. ผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง สิ่งที่ประชาชนได้จากการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง ด้านเศรษฐกิจสังคม และคุณภาพชีวิต

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สนใจที่จะประเมินโครงการตามรูปแบบของ มาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) ซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปแบบดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับแนวคิดของจารุเชษฐา เรืองสุวรรณ ซึ่งมีข้อดีหลายประการ ดังนี้

1. เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

2. สามารถนำข้อมูลจากการประเมินในด้านต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจและวัดผลของโครงการ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วุฒิพงษ์ ดงคำฟู (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติ :กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่ปิง จังหวัดลำพูน การศึกษาพบว่า อุทยานแห่งชาติแม่ปิงมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 11 แห่ง โดยได้ดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวเป็นไปตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งดำเนินงานประสบผลสำเร็จในเรื่องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และการจัดกิจกรรมให้การศึกษาและความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จำนวน 10 แห่งมีศักยภาพในระดับสูง และจำนวน 1 แห่งมีศักยภาพในระดับปานกลาง โดยพบรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ จำนวน 16 กิจกรรม และ

ได้ข้อสรุปรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสมจำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเที่ยวหน้าตก เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ค่ายเยาวชนศึกษาธรรมชาติ ตั้งแคมป์พักแรม/กางเต็นท์ พักนอนเรือนแพ นั่งเรือชมธรรมชาติ พายเรือ ดูนก และศึกษาประวัติศาสตร์

สำหรับปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแม่ปิงที่สำคัญ ได้แก่ ไม่มีการสนับสนุนสร้างเครือข่ายภาคีทุกภาคส่วนที่ท้องถิ่นและการส่งเสริมประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระบบสื่อความหมายธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพ ขาดประสิทธิภาพเรื่องการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์การตลาดและการนำเที่ยวทั้งนี้ได้เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แยกตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ องค์ประกอบด้านพื้นที่ องค์ประกอบด้านกิจกรรม องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม และองค์ประกอบด้านการจัดการบริการท่องเที่ยว

ชุดิมา แสงประดิษฐ์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอ่าวสลักเพชร เกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเชิงพื้นที่พบว่า ยุทธนาวิเกาะช้างตั้งอยู่ในพื้นที่ประเภทศักยภาพสูง ในขณะที่น้ำตกคลองหนึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ประเภทศักยภาพปานกลาง ส่วนน้ำตกคีรีเพชร เส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน จุดชมวิว และโฮมสเตย์ตั้งอยู่ในพื้นที่ศักยภาพต่ำ ส่วนผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการ ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ในระดับศักยภาพสูงมาก ในขณะที่ปัจจัยด้านโปรแกรมสื่อความหมายอยู่ในระดับต่ำมาก การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอยู่ในระดับสูงมาก แต่ปัจจัยด้านการป้องกันโอกาสที่จะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมให้อ่าวสลักเพชรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเน้นการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายมากกว่าการพัฒนาทางกายภาพเพื่อให้การใช้ที่ดินและระบบนิเวศมีความยั่งยืน

วนิดา ไชยสาร (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความยั่งยืนของสวนป่าชายเลนในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93) เป็นคนในพื้นที่ที่สืบทอดกิจการปลูกป่าชายเลนและเผาถ่านไม้โกงกางใบเล็กมาจากรบรรพบุรุษ ผู้ปลูกป่าชายเลนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68) ถือครองที่ดินน้อยกว่า 50 ไร่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปลูกป่าชายเลนเพื่อดำรงชีพและปลูกแบบรอบหมุนเวียน จึงต้องประกอบอาชีพอื่นด้วย ผู้ปลูกป่าชายเลนเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการปลูกไม้โกงกางใบเล็กโดยรวมอยู่ในระดับที่สามารถจัดการแก้ไขได้ สำหรับปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของสวนป่าชายเลน มีทั้งปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมประกอบกัน ร้อยละ 42 ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมเป็นลำดับแรก กล่าวคือ สภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการปลูกไม้โกงกางใบเล็ก รองลงไป (ร้อยละ 30) เห็นว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญลำดับแรก กล่าวคือ สามารถให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน สำหรับปัจจัย

ทางด้านสังคมผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 28 ให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า การมีผู้สืบทอดกิจการจากรุ่นสู่รุ่นเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการตัดสินใจทำอาชีพสวนป่าชายเลนต่อไปอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($p = 0.004$) ในด้านการผลิตถ่านเจ้าของเตาถ่านระบุว่า มีปัญหาการขาดแคลนผู้ควบคุมเตาถ่านและแรงงานตัดไม้ ประกอบกับการไม่มีผู้สืบทอดกิจการเผาถ่านเป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการดำเนินกิจการ ขณะที่ผู้เช่าเตาเผาถ่านเห็นว่าการไม่มีผู้สืบทอดกิจการและการขาดแคลนแรงงานตัดไม้ เป็นสาเหตุสำคัญทำให้ต้องเลิกอาชีพนี้ในอนาคต ซึ่งการดำรงอยู่ของกิจการผลิตถ่านไม้ป่าโกงกางใบเล็กมีผลโดยตรงต่อความต้องการใช้ไม้และต่อความยั่งยืนของสวนป่าชายเลนในชุมชนยี่สาร

พณธ์ จันทรแก้ว (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประเมินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบประเมินผล (Evaluation Research) โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วยผู้บริหาร เจ้าหน้าที่และประชาชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามระดับลึก 2 ประเภท คือ แบบสอบถามความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว และแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสำเร็จของกลุ่มโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้งด้านสถานะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิตของโครงการ 2) ประชาชน/ผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตในระดับที่พอใจมากที่สุด เป็นโครงการที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาของจังหวัด เป็นโครงการที่เสริมสร้างจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว โดยเพิ่มกิจกรรมท่องเที่ยวนอกฤดูการ เป็นโครงการที่สอดคล้องกับแนวนโยบายของประเทศในด้านการท่องเที่ยว ที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ถือเป็นโครงการที่สอดคล้องกับการแก้ปัญหาของจังหวัดภูเก็ต

ปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญ ๆ ที่พบจากการวิจัยคือ การประชาสัมพันธ์ของโครงการต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง ขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาคประชาชนในท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมในงานไม่หลากหลาย เวลาในการแสดงน้อยเกินไป ต้องใช้งบประมาณมาก

ปัญหาดังกล่าวได้รับการเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานว่า 1)โครงการการแสดงโชว์นี้ส ออเคสตรา พบมากที่สุด คือ ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น มีการขายอาหารพื้นเมืองภูเก็ต ในบริเวณงาน รองลงมา คือ เวลาในการประชาสัมพันธ์ควรมากกว่านี้ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารอย่างทั่วถึง และควรจัดการแสดงดนตรีที่เป็นวัฒนธรรมไทย 2) โครงการการแสดง Concert วง Trio พบมากที่สุด คือ ควรจัดกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ ควรจัดกิจกรรมที่แสดงความเป็นท้องถิ่นของจังหวัดภูเก็ต และควรจัดการแสดงดนตรีไทยร่วมด้วย 3) โครงการร่วมงานแสดงสินค้าการท่องเที่ยวที่เบอร์ลิน พบ

มากที่สุด คือ ควรจัดข่าวสารการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง รองลงมา คือ เป็นกิจกรรมที่ประชาสัมพันธ์ให้เกิดได้ดี ควรจัดกิจกรรมดังกล่าวอีกและควรนำสินค้าจากผู้ประกอบการที่หลากหลายไม่เฉพาะเจาะจง 4) โครงการภูเก็ตโรดโชว์ 2004-2005 พบมากที่สุด คือ ควรสอดแทรกความเป็นเอกลักษณ์ไทยให้มากที่สุด รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ควรมีสื่อที่หลากหลาย และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

จารุเชษฐา เรืองสุวรรณ. (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การประเมินคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนยี่สารอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดปัจจัย ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อใช้ประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า มีตัวชี้วัดอิสระที่วัดระดับความพึงพอใจด้านการจัดการท่องเที่ยวของประชาชนชุมชนยี่สารและนักท่องเที่ยว จำนวน 20 ตัว และจำนวน 3 ตัว ตามลำดับ กำหนดให้ระดับความพึงพอใจด้านการจัดการท่องเที่ยวเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยว แล้วพิสูจน์ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอิสระกับระดับความพึงพอใจด้านการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวน 187 ครั้วเรือน และนักท่องเที่ยวจำนวน 207 คน ด้วยวิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นตรง กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการประเมินคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยว ให้สมการถ่วงน้ำหนักซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับระดับความพึงพอใจของประชาชนและนักท่องเที่ยว แล้วแบ่งระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวเป็น 4 ระดับคือ ดีมาก ดี ควรแก้ไข และควรแก้ไขอย่างมาก

ผลการพิสูจน์ความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดระดับความพึงพอใจของประชาชนและนักท่องเที่ยว พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=3.246$ และ $F=6.982$) มีความสัมพันธ์การตัดสินใจเท่ากับ 0.467 และ 0.140 ตามลำดับ ตัวชี้วัดที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของประชาชนมากที่สุดคือ การแก้ไขความขัดแย้งภายในชุมชน การจัดการผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($Beta=0.442$ $Beta=0.364$ และ $Beta=0.243$) ตามลำดับ และตัวชี้วัดที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการดูแลความปลอดภัย ($Beta=0.344$) ส่วนผลการจัดระดับคุณภาพการจัดการท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนและนักท่องเที่ยวให้คะแนนอยู่ในระดับดีมาก และดี ตามลำดับ

สมบัติ เชื้อทหาร (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ชุมชนตำบลปลายโพงพางสามารถจัดการให้ชุมชนที่เดิมที่ประชาชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและสงบแวดล้อมด้วยสวนไม้ผล ต้นจาก ตลอดจนผืนคลองและลำกระโดง สภาพบ้านเรือน บ้านทรงไทยที่มีอายุประมาณ 100 ปีเป็นเอกลักษณ์ มาเป็นชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพางได้นั้น เกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ 1) นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการแก้ไขปัญหาการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม 2) สภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมของ

ตำบลปลายโพพาง และ 3) การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยภาครัฐคือ จังหวัดสมุทรสงครามและการร่วมมือดำเนินการของชุมชนคือ ชาวบ้านและผู้นำท้องถิ่น

ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านทรงไทยปลายโพพางที่พบมี 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบในด้านดีคือ มีการปรับปรุงบ้านพักให้สะอาดทันสมัย การสร้างความรักในท้องถิ่นและความภูมิใจของชุมชน ตลอดจนการเกิดความเข้าใจและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างเชื้อชาติ รวมถึงการทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนการศึกษาผลกระทบในด้านเสียพบว่า การพึ่งพิงของฝั่งคลอง มลภาวะทางเสียง และปัญหาขยะที่ทำให้ความสกปรกให้กับคลอง ซึ่งส่วนมากเกิดจากนักท่องเที่ยวไม่ได้พกถัง

อิทธิพล ไทยกมล (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ประเมินศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ปัจจัยปัจจัยประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ ปัจจัยด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านกิจกรรมและกระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทำให้ทราบว่าชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร มีศักยภาพในระดับปานกลางยังมีข้อจำกัดที่สำคัญคือจำเป็นต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ที่พัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทางเดินศึกษาธรรมชาติ และระบบกำจัดของเสีย เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่น

โสภี โสพิน (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการใช้สื่อการท่องเที่ยว ล่องแก่ง ตำบลกรูชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการวิเคราะห์พบว่า ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การรับรู้ข่าวสารเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะส่งผลในด้านบวกต่อระดับทัศนคติ ในขณะที่การใช้สื่อแผ่นพับและลักษณะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบในด้านบวกต่อระดับทัศนคติ จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อประเภทต่างๆ ให้มากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า แผ่นพับที่ให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับนักท่องเที่ยว มีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นคู่มือประกอบการการท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพ ที่ท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปปรับปรุงใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่อการดำเนินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และระดับความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงคุณภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภอมัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อให้ดำเนินการวิจัยมีความถูกต้องและสามารถนำข้อมูลมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
3. วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอมัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวนทั้งสิ้น 2,439 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลยี่สาร. 2554)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอมัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามทาโร ยามาเน (Taro Yamane: 1973) (อภิสิทธิ์ จันตะนี. 2550: 82) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้โดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ $\pm 5\%$ หรือ 0.05

กำหนดให้ e = 0.05

N = 2,439 คน

แทนค่าได้ ดังนี้ $n = \frac{2439}{1 + 2439(0.05)^2}$

$$n = 343.64$$

3. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 350 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา และทฤษฎีที่ศึกษาในวิชาสถิติและวิจัยทางธุรกิจ

3. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และสามารถวัดตัวแปรที่นิยามไว้ได้ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพในชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 การประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการและสวัสดิภาพแก่นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5 คะแนน ระดับความคิดเห็นเหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 คะแนน ระดับความคิดเห็นเหมาะสมมาก

คะแนน 3 คะแนน ระดับความคิดเห็นเหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 คะแนน ระดับความคิดเห็นเหมาะสมน้อย

คะแนน 1 คะแนน ระดับความคิดเห็นเหมาะสมน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และแปรผลโดยใช้เกณฑ์ (ล้วน สายยศ. 2543) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ระดับค่าเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ซึ่งทำให้ได้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 หมายถึง ระดับช่วงความคิดเห็นเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.40 - 4.19 หมายถึง ระดับช่วงความคิดเห็นเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.60 - 3.39 หมายถึง ระดับช่วงความคิดเห็นเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.80 - 2.59 หมายถึง ระดับช่วงความคิดเห็นเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.79 หมายถึง ระดับช่วงความคิดเห็นเหมาะสมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพ ของเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ของครอนบาค (cronbach) ที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงที่จะศึกษาจำนวน 30 ราย แล้วนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตในการแจกแบบสอบถาม

1.2 ทำการเก็บแบบสอบถามจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามทุกฉบับ

1.3 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test, F-test

2.1 ค่าความถี่และค่าร้อยละ (Frequency and percentage) เพื่อใช้อธิบายความถี่และร้อยละของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้อธิบายค่าเฉลี่ย ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 การประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) เพื่ออธิบายค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 การประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.4 การทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล และการประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งถ้าค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ามีระดับความคิดเห็นต่อการประเมินเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

2.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้วิธีแบบ LSD (Least-Significant Different)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นและประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จากกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 350 คน ซึ่งการแปลความหมายในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดการใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา (F-distribution)
Sig	แทน	นัยสำคัญของการทดสอบสมมติฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างแบบทีชนิดที่เป็นอิสระจากกัน (t-test)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตอนที่ 2 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ F-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล และการประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งถ้าค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ามีระดับความคิดเห็นต่อการประเมินเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีแบบ LSD (Least-Significant Different)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพในชุมชน โดยแจกแจงความถี่เป็นจำนวน และร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ

(n=350)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	141	40.29
หญิง	209	59.71
รวม	350	100.00

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 59.71 และเป็นเพศชายจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 40.29

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอายุ

(n=350)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	44	12.57
20-30 ปี	97	27.71
31-40 ปี	122	34.86
41 ปีขึ้นไป	87	24.86
รวม	350	100.00

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 34.86 รองลงมาคืออายุ 20-30 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 มีอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 24.86 และมีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.57 ตามลำดับ

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=350)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่เกินมัธยมศึกษา	152	43.43
อนุปริญญา/ปวส.	144	41.14
ปริญญาตรีขึ้นไป	54	15.43
รวม	350	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 43.43 รองลงมาคือระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 41.14 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 15.43 ตามลำดับ

ตาราง 4 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอาชีพ

(n=350)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	48	13.71
พนักงานบริษัทเอกชน	92	26.29
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	108	30.86
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	77	22.00
อื่น ๆ	25	7.14
รวม	350	100.00

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.86 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 26.29 ประกอบอาชีพข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 เป็นนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.71 และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ตามลำดับ

ตาราง 5 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

(n=350)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	27	7.71
5,000 – 7,000 บาท	88	25.14
7,001 – 10,000 บาท	118	33.71
10,001 – 15,000 บาท	97	27.71
15,001 บาทขึ้นไป	20	5.71
รวม	350	100.00

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,001 – 10,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 27.71 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 7,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 25.14 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.71 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ตามลำดับ

ตาราง 6 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

(n=350)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพในชุมชน		
ประชาชนในชุมชน	271	77.43
ผู้ประกอบการร้านค้า	79	22.57
รวม	350	100.00

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประชาชนในชุมชน จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 77.43 และเป็นผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.57

2. การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วิเคราะห์ค่าสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้อธิบายค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ค่าสถิติค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) เพื่ออธิบายค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 การประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตาม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตาราง 7 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน

(n=350)

1. ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและ ความเข้มแข็งของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.1 ชุมชนมีความพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.66	1.03	มาก
1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.70	0.98	มาก
1.3 เป็นกิจกรรมที่เสริมจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว โดยเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล	3.69	1.02	มาก
1.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน	3.73	0.96	มาก
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.71	1.02	มาก
1.6 ท่านมีการเรียนรู้ผลดีผลเสียจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.71	1.01	มาก
1.7 ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	3.78	1.02	มาก
รวม	3.71	0.69	มาก

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชนโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.78$) อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.73$) ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 3.71$) การแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 3.70$) เป็นกิจกรรมที่เสริมจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว โดยเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล ($\bar{X} = 3.69$) และชุมชนมีความพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

ตาราง 8 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

(n=350)

2. ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2.1 การจัดโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของชุมชน	3.79	0.93	มาก
2.2 การจัดโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	3.70	1.06	มาก
2.3 ท่านช่วยฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือน	3.58	1.06	มาก
2.4 ชุมชนของท่านได้กำหนดวิธีการที่จะไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ด้วยการเฝ้าระวังการทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง เป็นต้น	3.66	1.05	มาก
รวม	3.68	0.77	มาก

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของชุมชน ($\bar{X} = 3.79$) อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ การจัดโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ($\bar{X} = 3.70$) ชุมชนของท่านได้กำหนดวิธีการที่จะไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ด้วยการเฝ้าระวังการทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง เป็นต้น ($\bar{X} = 3.66$) และท่านช่วยฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือน ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

ตาราง 9 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

(n=350)

3. ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3.1 ท่านได้เผยแพร่การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.61	1.09	มาก
3.2 ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีองค์กรท้องถิ่น/วิทยากรผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	3.72	0.99	มาก
3.3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยวมาให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.57	0.97	มาก
3.4 สนับสนุนให้นักท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจากชุมชน	3.63	1.05	มาก
รวม	3.63	0.79	มาก

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นภาคีองค์กรท้องถิ่น/วิทยากรผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.72$) อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ สนับสนุนให้นักท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจากชุมชน ($\bar{X} = 3.63$) ท่านได้เผยแพร่การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.61$) และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยวมาให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ

ตาราง 10 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้บริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว

(n=350)

4. ด้านการให้บริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4.1 ชุมชนมีการจัดกิจกรรมขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยว	3.73	1.00	มาก
4.2 การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว	3.70	0.97	มาก
4.3 การจัดการความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว	3.82	0.91	มาก
4.4 สถานที่ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ไม่ไกลจากที่พัก	3.65	1.00	มาก
4.5 เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับอุบัติเหตุมีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้น	3.62	0.99	มาก
4.6 เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับอุบัติเหตุหรือความไม่สะดวกมีระบบแจ้งเหตุ	3.48	1.11	มาก
4.7 บริเวณที่พักมีการระบายอากาศที่ดี ไม่มีกลิ่นรบกวน	3.68	0.93	มาก
4.8 การจัดพื้นที่รอบ ๆ ชุมชนและในบริเวณที่พักมีการออกแบบที่ดี ร่มรื่น น่าอยู่ สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.62	1.02	มาก
รวม	3.66	0.67	มาก

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อการจัดการให้บริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดการความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.82$) อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ชุมชนมีการจัดกิจกรรมขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.73$) การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.70$) บริเวณที่พักมีการระบายอากาศที่ดี ไม่มีกลิ่นรบกวน ($\bar{X} = 3.68$) สถานที่ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ไม่ไกลจากที่พัก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับอุบัติเหตุมีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นและการจัดพื้นที่รอบ ๆ ชุมชนและในบริเวณที่พักมีการออกแบบที่ดี ร่มรื่น น่าอยู่ สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 3.62$) และเมื่อนักท่องเที่ยวได้รับอุบัติเหตุหรือความไม่สะดวกมีระบบแจ้งเหตุ ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ตาราง 11 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n=350)

5. ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
5.1 ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.51	1.07	มาก
5.2 นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมากขึ้น	3.41	1.11	มาก
5.3 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาลเพิ่มขึ้น	3.59	1.04	มาก
5.4 เป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม	3.65	0.98	มาก
5.5 เป็นการเผยแพร่วิถีชีวิตของคนในชุมชน	3.43	1.07	มาก
5.6 ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้	3.46	0.99	มาก
รวม	3.51	0.69	มาก

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาลเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.59$) ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 3.51$) ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ ($\bar{X} = 3.46$) เป็นการเผยแพร่วิถีชีวิตของคนในชุมชน ($\bar{X} = 3.43$) และนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมากขึ้น ($\bar{X} = 3.41$) ตามลำดับ

ตาราง 12 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวม

(n=350)

การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการประเมินความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน	3.71	0.69	มาก
2. ด้านการประเมินการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว	3.68	0.77	มาก
3. ด้านการประเมินการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.63	0.79	มาก
4. ด้านการประเมินการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว	3.66	0.67	มาก
5. ด้านการประเมินผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.51	0.69	มาก
รวม	3.638	0.47	มาก

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{X} = 3.71$) อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.68$) ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.66$) ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$) และด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

ข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชนจำแนกตามเพศ

ปัจจัย	เพศ	Mean	S.D.	df	t	Sig.
ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน	ชาย	3.74	0.75	348	0.53	0.01*
	หญิง	3.70	0.65			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

ปัจจัย	เพศ	Mean	S.D.	df	t	Sig.
การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว	ชาย	3.61	0.76	348	-1.46	0.44
	หญิง	3.73	0.77			

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ

ปัจจัย	เพศ	Mean	S.D.	df	t	Sig.
การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	ชาย	3.58	0.76	348	-0.99	0.39
	หญิง	3.67	0.80			

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว
จำแนกตามเพศ

ปัจจัย	เพศ	Mean	S.D.	df	t	Sig.
การจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว	ชาย	3.71	0.66	348	1.02	0.77
	หญิง	3.63	0.67			

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
จำแนกตามเพศ

ปัจจัย	เพศ	Mean	S.D.	df	t	Sig.
ผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ชาย	3.57	0.72	348	1.51	0.68
	หญิง	3.46	0.67			

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชนจำแนกตามอายุ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความพร้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	9.07	3.02	6.67	0.00**
ด้านการท่องเที่ยว	ภายในกลุ่ม	346	156.95	0.45		
และความเข้มแข็ง						
ของชุมชน						
	รวม	349	166.02			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกันกับด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 20 ปี	20-30 ปี	31-40 ปี	41 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 20 ปี	3.94	-	0.450**	0.228	0.077
20-30 ปี	3.48		-	-0.223**	-0.374**
31-40 ปี	3.71			-	-0.151
41 ปีขึ้นไป	3.86				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 คือ

1. อายุต่ำกว่า 20 ปี กับ อายุ 20-30 ปี
2. อายุ 20-30 ปี กับ อายุ 31-40 ปี
3. อายุ 20-30 ปี กับ อายุ 41 ปีขึ้นไป

ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การรักษาทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	3	1.78	0.60	1.000	0.393
	ภายในกลุ่ม	346	204.77	0.60		
	รวม	349	206.55			

จากตาราง 20 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.75	0.25	0.40	0.75
	ภายในกลุ่ม	346	215.70	0.62		
	รวม	349	216.45			

จากตาราง 21 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่นักท่องเที่ยว
จำแนกตามอายุ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การจัดบริการและ สวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.71	0.24	0.53	0.66
	ภายในกลุ่ม	346	154.67	0.45		
	รวม	349	155.38			

จากตาราง 22 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่
นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 23 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
จำแนกตามอายุ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ผลที่ได้จาก โครงการการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.22	0.41	0.85	0.47
	ภายในกลุ่ม	346	166.04	0.48		
	รวม	349	167.26			

จากตาราง 23 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของ
ชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความพร้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.44	1.72	3.68	0.03*
ด้านการท่องเที่ยว	ภายในกลุ่ม	347	162.58	0.47		
และความเข้มแข็ง ของชุมชน						
	รวม	349	166.02			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
และความเข้มแข็งของชุมชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงทำการทดสอบเป็น
รายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันกับด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
และความเข้มแข็งของชุมชน

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ไม่เกิน มัธยมศึกษา	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป
ไม่เกินมัธยมศึกษา	3.82	-	0.190*	0.223*
อนุปริญญา/ปวส.	3.63		-	0.034
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.60			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยว
และความเข้มแข็งของชุมชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 คือ

1. ระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา กับ ระดับการศึกษาอนุปริญา/ปวส.
2. ระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา กับ ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป

ตาราง 26 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การรักษาทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	1.43	0.71	1.21	0.30
	ภายในกลุ่ม	347	205.12	0.59		
	รวม	349	206.55			

จากตาราง 26 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 27 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.72	0.36	0.58	0.56
	ภายในกลุ่ม	347	215.73	0.62		
	รวม	349	216.45			

จากตาราง 27 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 28 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่นักท่องเที่ยว จำแนก
ตามระดับการศึกษา

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การจัดบริการและ สวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	1.04	0.52	1.17	0.31
	ภายในกลุ่ม	347	154.34	0.44		
	รวม	349	155.38			

จากตาราง 28 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพ
ให้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 29 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ผลที่ได้จาก โครงการการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	0.27	0.76
	ภายในกลุ่ม	347	167.00	0.48		
	รวม	349	167.26			

จากตาราง 29 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 30 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็ง
ของชุมชน จำแนกตามอาชีพ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความพร้อมด้านการ ท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	4	2.20	0.55	1.16	0.33
	ภายในกลุ่ม	345	163.82	0.47		
	รวม	349	166.02			

จากตาราง 30 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความ
เข้มแข็งของชุมชน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 31 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การรักษาทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	3.61	0.90	1.53	0.19
	ภายในกลุ่ม	345	202.94	0.59		
	รวม	349	206.55			

จากตาราง 31 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่
แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 32 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การให้ความรู้แก่นัก ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	3.50	0.87	1.42	0.23
	ภายในกลุ่ม	345	212.96	0.62		
	รวม	349	216.45			

จากตาราง 32 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 33 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การจัดบริการและ สวัสดิภาพให้แก่ นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	3.32	0.83	1.88	0.11
	ภายในกลุ่ม	345	152.06	0.44		
	รวม	349	155.38			

จากตาราง 33 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 34 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามอาชีพ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ผลที่ได้จาก โครงการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.43	0.61	1.27	0.28
	ภายในกลุ่ม	345	164.83	0.48		
	รวม	349	167.26			

จากตาราง 34 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 35 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของ
ชุมชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ความพร้อมด้านการ ท่องเที่ยวและความ เข้มแข็งของชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	4	2.61	0.65	1.38	0.24
	ภายในกลุ่ม	345	163.41	0.47		
	รวม	349	166.02			

จากตาราง 35 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการ
ท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 36 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้
เฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การรักษาทรัพยากร การท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	2.10	0.53	0.89	0.47
	ภายในกลุ่ม	345	204.44	0.59		
	รวม	349	206.55			

จากตาราง 36 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการ
ท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 37 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้เฉลี่ย
ต่อเดือน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	5.84	1.46	2.39	0.60
	ภายในกลุ่ม	345	210.61	0.61		
	รวม	349	216.45			

จากตาราง 37 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 38 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว
จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
การจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	1.49	0.37	0.84	0.55
	ภายในกลุ่ม	345	153.89	0.45		
	รวม	349	155.38			

จากตาราง 38 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 39 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตาม
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ผลที่ได้จาก	ระหว่างกลุ่ม	4	1.41	0.35	0.73	0.57
โครงการการ	ภายในกลุ่ม	345	165.85	0.48		
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ						
	รวม	349	167.26			

จากตาราง 39 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 40 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของ
ชุมชน จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

ปัจจัย	สถานภาพใน ชุมชน	Mean	S.D.	df	t	Sig.
ความพร้อมด้านการ	ประชาชนใน	3.64	0.70	348	-2.41	0.41
ท่องเที่ยวและความเข้มแข็ง	ชุมชน					
ของชุมชน	ผู้ประกอบการ	3.82	0.66			
	ร้านค้า					

จากตาราง 40 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการ
ท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 41 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว
จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

ปัจจัย	สถานภาพใน ชุมชน	Mean	S.D.	df	t	Sig.
การรักษาทรัพยากรการ ท่องเที่ยว	ประชาชนใน ชุมชน	3.69	0.73	348	0.27	0.02*
	ผู้ประกอบการ ร้านค้า	3.67	0.84			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 41 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการ
ท่องเที่ยว แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 42 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามสถานภาพ
ในชุมชน

ปัจจัย	สถานภาพใน ชุมชน	Mean	S.D.	df	t	Sig.
การให้ความรู้แก่นัก ท่องเที่ยว	ประชาชนใน ชุมชน	3.61	0.74	348	-0.56	0.03*
	ผู้ประกอบการ ร้านค้า	3.66	0.86			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 42 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นัก
ท่องเที่ยว แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 43 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่นักท่องเที่ยว
จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

ปัจจัย	สถานภาพใน ชุมชน	Mean	S.D.	df	t	Sig.
การจัดบริการและสวัสดิภาพ ให้แก่นักท่องเที่ยว	ประชาชนใน ชุมชน	3.63	0.66	348	-1.19	0.70
	ผู้ประกอบการ ร้านค้า	3.72	0.68			

จากตาราง 43 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิ
ภาพให้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 44 การวิเคราะห์ความแตกต่างของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
จำแนกตามสถานภาพในชุมชน

ปัจจัย	สถานภาพใน ชุมชน	Mean	S.D.	df	t	Sig.
ผลที่ได้จากโครงการการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ประชาชนใน ชุมชน	3.45	0.72	348	-1.79	0.23
	ผู้ประกอบการ ร้านค้า	3.59	0.64			

จากตาราง 44 พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.1 ปัญหาหรืออุปสรรคของการดำเนินงาน

4.1.1 ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน

- ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีความพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่ยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการกำหนดเป้าหมาย เพราะคนในชุมชนบางส่วนยังไม่ได้มีโอกาสหรือบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.1.2 ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

- ปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นจากการมาเข้าพักอาศัยของนักท่องเที่ยว มีการซื้อสิ่งของเข้ามาอำนวยความสะดวกทั้งอาหารขบเคี้ยว อาหารว่าง และขยะจากสิ่งของส่วนตัว จำพวก กล่องสบู่อ กล่องแปรงสีฟัน เครื่องใช้อื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวที่พักค้าง ในบางครั้งนักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังได้ทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลอง ทำให้เกิดสิ่งปนเปื้อนในแม่น้ำ ขยะจึงมากขึ้น

- เรือที่ใช้สำหรับเก็บขยะยังไม่มี รถยนต์เก็บขยะก็มีจำนวนน้อยและไม่สามารถเข้าถึงจุดเก็บขยะที่อยู่ห่างไกลหรือจุดที่รถยนต์เข้าไปไม่ได้เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นคูคลอง

- ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางน้ำ ปัญหาระบบนิเวศของพืชสัตว์ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางกลุ่มทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลอง

4.1.3 ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

- ชุมชนไม่มีความเข้าใจ หรือไม่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- ขาดการประชาสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4.1.4 ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพแก่นักท่องเที่ยว

- ขาดงบประมาณในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยหรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากยิ่งขึ้น

4.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

4.2.1 ด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน

- การสนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาครัฐควรให้ความรู้อย่างถ่องแท้ถึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

4.2.2 ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

- ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

- ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดรถเก็บขยะให้เพียงพอ และเรือที่ใช้เก็บขยะที่สามารถเข้าถึงจุดที่ห่างไกลในสภาพพื้นที่ที่เป็นคูคลอง
- ควรจัดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย
- รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดนโยบายหรือมาตรการที่ควบคุมไม่ให้ทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลอง หรือทิ้งขยะไม่เป็นที่

4.2.3 ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

- ควรจัดเจ้าหน้าที่ มาให้ความรู้แก่คนในชุมชนในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- ควรเพิ่มสื่อประชาสัมพันธ์ ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4.2.4 ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพแก่นักท่องเที่ยว

- ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย หรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ภายใต้ทฤษฎี การประเมินโครงการตามรูปแบบของ มาร์วิน ซี. อัลคิน (Marvin C. Alkin) ซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปแบบดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ กับแนวคิดของ จารุเชษฐา เรื่องสุวรรณโดยสรุปผลการศึกษาวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นและประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสำเร็จด้านการประเมินระบบ การวางแผนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ การปรับปรุง การยอมรับโครงการ ของการประเมินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแนวโน้มไปในทางที่ดี
2. เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
3. อายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
4. ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน
5. อาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยว และความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกันไป

7. สถานภาพในชุมชนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยว และความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกันไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร คือ กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. ขอบเขตด้านสถานที่ คือ ชุมชนยี่สาร อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2555

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพในชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประเมินการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended) เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 59.71 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 34.86 มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 43.43 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.86 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,001 – 10,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 และเป็นประชาชนในชุมชน จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 77.43

2. การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 5 ด้าน พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมทั้งหมดอยู่ระดับมาก

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผลสำเร็จด้านการประเมินระบบ การวางแผนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ การปรับปรุง การยอมรับโครงการ ส่งผลต่อการประเมินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมีแนวโน้มไปในทางที่ดี

จากการศึกษาพบว่า ผลสำเร็จของการประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คือ ด้านการประเมินระบบ

สมมติฐานที่ 2 เพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน แตกต่างกัน

กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการให้ความรู้แก่

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยว และความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการให้ความรู้แก่

นักท่องเที่ยว ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 สถานภาพในชุมชนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว และผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่แตกต่างกัน

กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสำเร็จของโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตาราง 45 เปรียบเทียบภาพรวมของกิจกรรม

การประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ
การประเมินด้านระบบ	3.71	1
การวางแผนโครงการ	3.68	2
การนำโครงการไปปฏิบัติ	3.63	4
การนำโครงการเพื่อการปรับปรุง	3.66	3
การยอมรับโครงการ	3.51	5
รวม	3.638	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบ อยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนโครงการ ด้านการนำโครงการเพื่อการปรับปรุง ด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ และด้านการยอมรับโครงการตามลำดับ ผลสำเร็จด้านการประเมินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คือ ด้านการประเมินระบบ ซึ่งปัจจัยนี้สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ผลสำเร็จด้านการประเมินโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒน์ จันทรแก้ว (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การประเมินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ความสำเร็จของกลุ่มโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้งด้านปัจจัยนำเข้ากระบวนการ สภาวะแวดล้อม และผลผลิตของโครงการ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2.1 ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำชุมชนมีการส่งเสริม สนับสนุนให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการ และการกำหนดเป้าหมายการท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงภาครัฐให้ความสำคัญ ในการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน และมีการจัดกิจกรรม ทำให้คนในชุมชนได้มีอาชีพ รายได้ จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงพบว่าปัจจัยในด้านอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อ

เดือน และสถานภาพในชุมชน จึงไม่ได้ส่งผลต่อความคิดในด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยว และความเข้มแข็งของชุมชน

กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีส่วนปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำในชุมชนได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์ และให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แก่กลุ่มบุคคลที่อยู่ในชุมชนอย่างแตกต่างกัน ทำให้กลุ่มประชาชนแต่ละกลุ่มได้มีการรับรู้และเรียนรู้ ผลได้ผลเสีย และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม แตกต่างกันไป ซึ่งพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน ย่อมส่งผลต่อความคิดในด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชนแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นด้านความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมอยู่ระดับมาก เนื่องมาจากผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน และให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เสริมจุดแข็ง เช่น การท่องเที่ยวทางน้ำ ควบคู่กับการปลูกป่าชายเลน ทำให้ชุมชนมีรายได้ และมีผลด้านบวกทางเศรษฐกิจ

2.2 ด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำชุมชน และภาครัฐ มีการให้ความรู้ในเรื่องของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของชุมชน และการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นได้ร่วมกันอนุรักษ์ และมีการแต่งตั้งให้คนในท้องถิ่นได้ร่วมกันเฝ้าระวังและคอยกำจัดขยะ ไม่ให้มีการทิ้งลงสู่แม่น้ำ คูคลอง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ที่จะไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ดังนั้นจึงพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ จึงไม่ได้ส่งผลต่อความคิดในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลในด้านสถานภาพในชุมชน มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการเพิ่ม/จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว ส่งผลให้มีจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้น จากการซื้อสิ่งของเข้ามาทั้งอาหารขบเคี้ยว อาหารว่าง และขยะจากสิ่งของส่วนตัว จำพวก กล่องสบู่อ กล่องแปรงสีฟัน เครื่องใช้อื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวที่พักค้าง ในบางครั้งนักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังได้ทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลอง ทำให้เกิดสิ่งปนเปื้อนในแม่น้ำก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ ปัญหาระบบนิเวศของพืช สัตว์ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ ใน

ขณะเดียวกัน ประชาชนในท้องถิ่นยังต้องดำรงชีวิตและอาศัยอยู่ในแม่น้ำลำคลอง ส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในด้านสถานภาพในชุมชน ดังนั้นหน่วยงานของรัฐควรเข้ามาช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของขยะ ปัญหาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวิตภาพ ปัญหาระบบนิเวศของพืชสัตว์ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ และฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดน้ำเสีย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นด้านการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และได้กำหนดวิธีที่จะไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย โดยคนในชุมชนมีการเฝ้าระวังการทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง

2.3 ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการสนับสนุนจากภาครัฐ และผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการอนุรักษ์ มีการจัดทำ คู่มือแผ่นพับที่ให้ความรู้ ทำให้เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว เพิ่มรายได้ให้กับชุมชน มีการให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งและอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นวิทยากร มาให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดอาชีพ ดังนั้นจึงพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ จึงไม่ได้ส่งผลต่อความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลในด้านสถานภาพในชุมชน มีความคิดเห็นด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำในชุมชนได้กำหนดมาตรฐานของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นวิทยากร ผู้ให้ข้อมูล รวมถึงงบประมาณในการจัดตั้งแก่กลุ่มคนในชุมชนแตกต่างกันออกไป ความเข้าใจและการรับรู้ของแต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ส่งผลต่อทัศนคติ และมีความคิดเห็นที่แตกต่างในด้านสถานภาพในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีการเผยแพร่และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการอนุรักษ์ การให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นวิทยากร และมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ความเข้าใจ

2.4 ด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชน มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำชุมชน

ให้ความสำคัญแก่การจัดบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ มีการจัดตั้งหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้น มีระบบแจ้งเหตุเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ทำให้เกิดความปลอดภัย ที่พักมีการระบายอากาศดีไม่มีกลิ่น และน่ายุอาศัยทั้งนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน สามารถสร้างอาชีพ เช่น โฮมสเตย์ ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชน จึงไม่ได้ส่งผลต่อความคิดในด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่นักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นด้านการจัดบริการและสวัสดิภาพให้แก่นักท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ชุมชนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงการจัดการความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว สถานที่ทำกิจกรรมต่างๆก็ไม่ไกลจากที่พัก และมีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

2.5 ด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชน มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้นำชุมชน และภาครัฐ ต่างให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการส่งเสริม ให้ความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรแก่คนในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว นอกฤดูควบคู่กับการอนุรักษ์ เช่น การปลูกป่าชายเลน รวมถึงประชาสัมพันธ์โครงการ และเผยแพร่วิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีของคนในชุมชน และเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสงคราม ดังนั้นจึงพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพในชุมชน จึงไม่ได้ผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นด้านผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบล ยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ได้สร้างปัญหาแก่ตนเอง ในทางตรงข้ามกลับมีผลด้านบวกทางเศรษฐกิจ เพราะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้านมากยิ่งขึ้นแล้วทำให้ผู้ประกอบการ และประชาชนมีหนทางสร้างรายได้มากกว่าเดิม ซึ่งรายได้เหล่านี้มาจากค่าที่พัก ค่าเช่าเรือ ค่าขายของ เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการ และประชาชนเห็นว่าเป็นรายได้เสริมสำหรับค่าใช้จ่ายในครอบครัว ดังนั้นในส่วนของผู้ประกอบการ และประชาชนแล้วเห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นเรื่องดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ เชื้อทหาร (2547: 182) ที่ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังไม่เพียงแต่เป็นการสร้างรายได้

และอาชีพเสริมให้กับชาวบ้านเท่านั้น แต่ยังต้องสร้างความเป็นธรรมในด้านการกระจายรายได้ให้ทั่วถึงเพื่อให้สมาชิกชาวบ้านทุกคน ได้รับผลจากการท่องเที่ยว ในพื้นที่ของโครงการเริ่มมีการหักรายได้ส่วนหนึ่งหรือประมาณร้อยละ 10 จากการท่องเที่ยวเพื่อจัดตั้งกองทุนของชุมชน อีกทั้งยังมีการสร้างระบบหมุนเวียนในด้านของการบริการที่พัก และการบริการนักท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ เช่น เรือ เป็นต้น การผูกขาดรายได้จากการท่องเที่ยวเริ่มคลายตัวลงไปในรูปแบบที่เป็นธรรมมากขึ้น

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

กลุ่มประชาชนมองเห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดก็คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรืองบประมาณต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้คนในชุมชนได้พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย หรือมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของขยะ ปัญหาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวิตภาพ ปัญหาระบบนิเวศของพืชสัตว์ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ ซึ่งปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นจากการมาเข้าพักอาศัยของนักท่องเที่ยว มีการซื้อสิ่งของเข้ามาอำนวยความสะดวกทั้งอาหารขบเคี้ยว อาหารว่าง และขยะจากสิ่งของส่วนตัว จำพวก กล้องสับรู๊ กล้องแปร่งสีพื้น เครื่องใช้อื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวที่พกค้าง ในบางครั้งนักท่องเที่ยวบางกลุ่มยังได้ทิ้งขยะลงสู่แม่น้ำลำคลอง ทำให้เกิดสิ่งปนเปื้อนในแม่น้ำ ขยะจึงมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทางผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้ คือ

1. ควรมีหน่วยงานจากภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ หรือรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการให้ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรืองบประมาณต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้คนในชุมชนได้พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย หรือมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

2. หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาดูแลเรื่องความสะดวกของชุมชน เช่น การรณรงค์ให้คนในชุมชนหรือนักท่องเที่ยวทิ้งขยะให้เป็นที่ไม่ควรทิ้งลงแม่น้ำลำคลอง เนื่องจากการจัดเก็บเป็นไปด้วยความยากลำบาก เรือที่ใช้สำหรับเก็บขยะยังไม่มี รถยนต์เก็บขยะก็มีจำนวนน้อยและไม่สามารถเข้าถึงจุดเก็บขยะที่อยู่ห่างไกลหรือจุดที่รถยนต์เข้าไปไม่ได้เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นคูคลอง

3. ควรมีทั้งคนชุมชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมประชุม และวางแผนเป็นประจำ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ปัญหา หรือข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4. หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและคนในชุมชนควรร่วมมือกันในการจัดพื้นที่รอบ ๆ ชุมชนและในบริเวณที่พิกมีการออกแบบที่ดี รมรื่น น่าอยู่ สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนยี่สาร ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในชุมชน
2. ควรมีการศึกษาที่เน้นสิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือสิ่งที่ไม่เป็นแรงจูงใจ (Disincentive) ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ควรมีการประเมินความพร้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเข้าร่วมโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ โคตรสมบัติ. (2553). การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตแก่งสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กาญจนา วัฒนสุนทร. (2540). ทฤษฎีการประเมิน, 30 น. ใน กลุ่มงานฝึกอบรม สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ผู้รวบรวม. เอกสารการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร "การประเมินโครงการ" รุ่นที่ 5. ม.ป.ท., กรุงเทพฯ.
- จารุเชษฐา เรืองสุวรรณ. (2547). การประเมินคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนยี่สารอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุติมา แจงประดิษฐ์. (2550). การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอ่าวสลักเพชร เกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดรรชนี เอมพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาส. (2539). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: แนวคิด หลักการและความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในอุทยานแห่งชาติ. "เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาอุทยานแห่งชาติกับนันทนาการ และการท่องเที่ยวในทศวรรษหน้าเพื่อทรัพยากรที่ยั่งยืน" (ฉบับวันที่ 27-28 พฤษภาคม 2539). กรุงเทพฯ: กรมป่าไม้.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (2535). การพัฒนาชนบท: เน้นกลยุทธ์และเครื่องชี้วัด. โรงพิมพ์คอมพิวเตอร์ แอนด์กราฟฟิค, นครสวรรค์.
- ดุสิต เวชกิจ. (2541). ยี่สาร: ป่า(ชายเลน)เอกชนผืนแรกของเมืองไทย. เอกสารวิชาการ. (อัสสัมชัญ).
- ทวีป ศิริวิทย์. (2544). การวางแผนพัฒนาและการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ธงชัย จารุพัฒน์. (2541). สถานการณ์ป่าชายเลนของประเทศไทย ในช่วงระยะเวลา 35 ปี (พ.ศ. 2504-2539). ส่วนวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ.
- นิตา ชูโต. (2531). การประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529). การวิจัยประเมินผล : หลักการและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร.
- พรเพ็ญ จรัสณมุล. (2542). บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อัสสัมชัญ.
- พัฒน์ จันท์แก้ว. (2549). การประเมินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

- พิเชษฐ์ เดชผิว. (2546). *ป้าขายเลนและชุมชนป้าขายเลนที่บ้านยี่สาร*. กรุงเทพฯ: บริษัทพงษ์วรรณการพิมพ์.
- มนัส สุวรรณ. (2530). *นิเวศวิทยากับการพัฒนาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2543). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แผน+นโยบาย เสนอที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (อัดสำเนา).
- ล้วน สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา ไชยสาร. (2550). *ความยั่งยืนของสวนป้าขายเลนในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วลัยลักษณ์ ทรงศิริ (2544). *ตำนานและพิธีกรรมคุณปู่ศรีราชา : ภาพสะท้อนบูรณาการทางสังคมวัฒนธรรมที่บ้านยี่สาร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (มานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วุฒิพงษ์ ดงคำฟู. (2551). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอุทยานแห่งชาติ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแม่ปิง จังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท อักษรแก้ว, ณีฐารัตน์ ปภาวสิทธิ์, กัลยา วัฒนากร, เสาวภา อังสุภาณิช, สุนันทา สุวรรณโณดม และอิทธิภา ศิวยไพพรหมณ์. (2546). *การจัดการสวนป้าขายเลนแบบผสมผสานเพื่อการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สมบัติ เชื้อทหาร. (2547). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพรงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2550). *การประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ สมศ. : ข้อพิจารณาเชิงมนทัศน์วิธีวิทยาและระบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2543). *สวนป้าขายเลนทูลกระหม่อม*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเรเดียส คอร์ปอเรชั่น.

- สิชล ควรเมตตา. (2545). การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องป่าชายเลน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, 1-20. ใน การสัมมนาระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติ ครั้งที่ 12 “สร้างเสริม ประยุกต์ความรู้สู่ชุมชน” ระหว่างวันที่ 28-30 สิงหาคม 2545 ณ โรงแรม ทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สุมาลี พยุหนาวีชัย. (2544). การประเมินต้นทุนและผลตอบแทนโครงการอะเมซิงไทยแลนด์ ปี 2541-2542. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐกิจศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิมล ทิรภานนท์. (2544). การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิชย์. (2533) . สภาพการวัดและการประเมินผลการเรียนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภี โสพิณ. (2544). กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้การสื่อสารท่องเที่ยวล่องแก่งตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอหนองพิกัด จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- องค์การบริหารส่วนตำบลยี่สาร. (2554). ข้อมูลทั่วไป. สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2554, จาก แหล่งที่มา: <http://www.yisan.go.th>.
- อนุชา เล็กสกุลดิลก. (2541). การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ทิศทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยว ในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- อภิญา ตันทวีวงศ์. (2543). ความสืบเนื่องและเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาการทำถ่านไม้โกงกางที่หมู่บ้านยี่สาร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (มานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิรักษ์ จันตะนี. (2550). สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ สำหรับนักศึกษา MBA และ Ph.D. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อิทธิพล ไทยกมล. (2545). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Aksornkoe, S, S. Priebprom, A. Saraya, and J. Kongsangchai. (1986). *Mangrove resource and the socio-economics of dwellers in mangrove forests in Thailand*. In P. Kunstadter, E. C.F. Bird and S. Sabhasri (Ed.). *Man in the Mangroves*. Japan: United Nations University Press.

- Huitric, M., C. Folke, and N. Kautsky. (2002). *Development and government policies of the shrimp farming industry in Thailand in relation to mangrove ecosystems*. In *Ecological Economics* (online). www.sciencedirect.com, October 6, 2007.
- Jintana, V. (1993). *Ecological Study on Root Development of Rhizophora apiculata Seedlings under Extremely Low Oxygen and Strong Acid*. Ph.D. Thesis in Forest Ecology. Ehime University, Japan.
- Rossi and Freeman. (1982). *Evaluation: A Systematic Approach*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นสำหรับใช้ประกอบการศึกษาหลักสูตรปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดทำ เพื่อศึกษาความคิดเห็นและประเมินผลโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เนื่องจากผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสำคัญและคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อชาวชุมชนยี่สาร ตลอดจนทำให้มีการจัดการ ทรัพยากรไปในทิศทางที่ยั่งยืนและเหมาะสมกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมของ ท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วมต่อไป

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็น ของ ท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. อายุ

☐ 1) ต่ำกว่า 18 ปี

☐ 2) 18-30 ปี

☐ 3) 31-40 ปี

☐ 4) 41 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1) ไม่เกินมัธยมศึกษา

☐ 2) อนุปริญญา/ปวส.

☐ 3) ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐ 1) นักเรียน / นักศึกษา

☐ 2) พนักงานบริษัทเอกชน

☐ 3) ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย

☐ 4) ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ

☐ 5) อื่น ๆ (ระบุ).....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ☐ 1) ต่ำกว่า 5,000 บาท
 ☐ 2) 5,000 – 7,000 บาท
☐ 3) 7,001 – 10,000 บาท
 ☐ 4) 10,001 – 15,000 บาท
☐ 5) 15,001 บาทขึ้นไป

6. สถานภาพในชุมชน

- ☐ 1) ประชาชนในชุมชน
 ☐ 2) ผู้ประกอบการร้านค้า

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้แล้ว พิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความเหล่านั้นอย่างไรและโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 2 การประเมินผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและความเข้มแข็งของชุมชน					
1.1 ชุมชนมีความพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
1.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
1.3 เป็นกิจกรรมที่เสริมจุดแข็งด้านการท่องเที่ยว โดยเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล					

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน					
1.5 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
1.6 ท่านมีการเรียนรู้ผลดีผลเสียจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
1.7 ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					
2. การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว					
2.1 การจัดโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของชุมชน					
2.2 การจัดโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์					
2.3 ท่านช่วยฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือน					
2.4 ชุมชนของท่านได้กำหนดวิธีการที่จะไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ด้วยการเฝ้าระวังการทิ้งขยะสิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง เป็นต้น					
3. การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว					
3.1 ท่านได้เผยแพร่การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.2 ชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็น มัคคุเทศก์ท้องถิ่น/วิทยากรผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
3.3 มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ ในเขตชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารจัดการและส่งเสริมกิจการ ท่องเที่ยวมาให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว					
3.4 มีการสนับสนุนให้นักท่องเที่ยว มี ความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจากชุมชน					
4. การจัดการบริการและสวัสดิภาพให้นักท่องเที่ยว					
4.1 ชุมชนมีการจัดกิจกรรมขึ้นตามความ ต้องการของนักท่องเที่ยว					
4.2 มีการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก ให้นักท่องเที่ยว					
4.3 มีการจัดการความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว					
4.4 สถานที่ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ไม่ ไกลจากที่พัก					
4.5 มีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อ นักท่องเที่ยวได้รับอุบัติเหตุ					
4.6 มีระบบแจ้งเหตุเมื่อนักท่องเที่ยว ได้รับอุบัติเหตุหรือความไม่สะดวก					
4.7 บริเวณที่พักมีการระบายอากาศที่ดี ไม่มีกลิ่นรบกวน					
4.8 การจัดพื้นที่รอบ ๆ ชุมชนและใน บริเวณที่พักมีการออกแบบที่ดี ร่มรื่น น่า อยู่ สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ผลที่ได้จากโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
5.1 ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
5.2 นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมากขึ้น					
5.3 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาลเพิ่มขึ้น					
5.4 เป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม					
5.5 เป็นการเผยแพร่วิถีชีวิตของคนในชุมชน					
5.6 ท่านได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. ปัญหาหรืออุปสรรคของการดำเนินงาน

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวทางการปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

.....

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

*****ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม*****

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกนกวรรณ ภู่อ้อม
วันเดือนปีเกิด	17 พฤศจิกายน 2523
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	68/311 ซ.ลือชา ถ.พหลโยธิน ต.สามเสนใน ข.พญาไท จังหวัดกรุงเทพฯ 10400
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	เลขานุการฝ่ายการขายและการตลาด
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงแรมอาร์ตริค พัทยา สำนักงานกรุงเทพ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
พ.ศ. 2546	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ โปรแกรมวิชา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2549	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2555	ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร